

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Puolustusalan investointivajeiden analyysi ja siihen perustuvat jatkotoimet”

(JOIN(2022) 24 final)

(2023/C 100/20)

Esittelijä: **Panagiotis GKOFAS**

Yhteisesittelijä: **Jan PIE**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 28.6.2022
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava elin	neuvoo-antava valiokunta ”teollisuuden muutokset”
Hyväksyminen CCMI:ssä	11.11.2022
Hyväksyminen täysistunnossa	14.12.2022
Täysistunnon numero	574
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	202/6/4

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK kannattaa yhteisessä tiedonannossa puolustusalan investointivajeiden analyysistä ja siihen perustuvista jatkotoimista ehdotettuja aloitteita. Yhteinen tiedonanto on tärkeä askel edistettäessä jäsenvaltioiden välistä puolustus-yhteistyötä, joka on tarpeen sotilaallisten valmiuksien kalliiden päällekkäisyyksien vähentämiseksi ja EU:n puolustus-markkinoiden pirstoutumisen välttämiseksi. ETSK korostaa seuraavia lausunnon pääkohtia:

1.1.1 EU:n puolustusteollisuusstrategian olisi perustuttava vahvaan eurooppalaiseen puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaan.

1.1.2 Vähäiset investointimäärät ja puutteellinen koordinointi jäsenvaltioiden välillä tutkimuksen ja kehittämisen, tuotannon ja hankintojen alalla aiheuttavat aukkoja valmiuksissa ja pirstaloivat Euroopan puolustusalan teollista ja teknologista perustaa (EDTIB).

1.1.3 ETSK kannattaa komission ehdottamia konkreettisia toimenpiteitä (EDIRPA-väline ja EDIP-ohjelma) ja kehottaa lisäämään jäsenvaltioiden välistä puolustuspolitiikan ja hankintojen koordinointia EU:n tasolla.

1.1.4 Kansallisia puolustusbudjetteja olisi tarkistettava, jotta voidaan ennakoida vuosittain kiintiö, joka myönnetään yhteisten eurooppalaisten puolustusinvestointien lujittamiseen. Tällä tavoin ne auttavat arvioimaan rahoituspohjaa konkreettisille EU:n koordinoimille toimille, joilla tähdätään Euroopan puolustusvoimavarojen kasvattamiseen.

1.1.5 Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä nykyaikaisiin sodan muotoihin (kuten kyberhyökkäyksiin, digitaalisiin sotiin ja valeutispropagandaan).

1.1.6 Euroopan parlamentin on kehitettävä seurantamekanismi EU:n puolustuspolitiikan täytäntöönpanoa varten (sopimukset, hankinnat, investoinnit) ja hankittava tätä varten asianmukaiset tekniset ja institutionaaliset välineet.

1.1.7 Euroopan komissiota kannustetaan esittämään pikaisesti kunnianhimoinen ehdotus, jossa mennään mahdollista alv-vapautusta pidemmälle ja johon sisältyy vahvoja toimenpiteitä, joilla autetaan teollisuutta mukautumaan uusiin strategisiin haasteisiin.

1.2 ETSK yhtyy yhteisessä tiedonannossa esitettyyn arvioon puolustusalan investointivajeista Euroopan unionissa. Investointien riittämättömyys on heikentänyt Euroopan turvallisuutta, Natoa ja unionin asemaa muihin maailmanvaltoihin nähden. Samaan aikaan puolustusinvestoinneissa on edelleen vajeita Euroopan unionissa. Tämä on vastoin jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden periaatetta ja vahvistaa keskipakoisia poliittisia voimia, jotka vääristävät pyrkimyksiä kehittää yhteistä turvallisuuskulttuuria ja puolustuspolitiikkaa Euroopassa.

1.3 ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että useat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet lisäävänsä puolustusmäärärahojaan, ja kehottaa niitä pitämään kiinni sitoumuksestaan investoida paitsi enemmän myös paremmin, jotta voidaan vastata tarpeeseen syventää EU:n kansalaisten solidaarisuutta ja asennetta, jossa ollaan valmiita reagoimaan kiireellisiin tilanteisiin. On äärimmäisen tärkeää koordinoita Euroopan tasolla kansallisia puolustustoimia, jotka eivät aiheuta samanaikaisesti haittaa viimeaikaisille EU:n aloitteille tai tukahduta käynnissä olevia tai suunnitteilla olevia eurooppalaisia kehityshankkeita. Tätä tehostettua eurooppalaista koordinoitua olisi pidettävä keinona vahvistaa myös Naton yleisiä valmiuksia. ETSK kannattaa ajatusta eurooppalaisen puolustusyhteistyön puitteiden tehostamisesta erityisesti yhteishankintojen avulla. ETSK kannattaa tässä yhteydessä varauksetta yhteisten puolustushankintojen työryhmän välitöntä perustamista keinona koordinoita toimia, joilla jäsenvaltiot pyrkivät vastaamaan erittäin lyhyen aikavälin kiireellisiin tarpeisiin – erityisesti varastojen täydentämiseen – EU:n tasolla.

1.4 ETSK kehottaa toteuttamaan teknisiä lisätutkimuksia siitä, miten voidaan saavuttaa eurooppalainen rajapinta, joka optimoi kansallisten puolustusmenojen tuotoksen EU:n tasolla.

1.5 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotettuun 500 miljoonan euron investointiin kahden vuoden ajaksi (2022–2024) käyttöön otettavaan lyhyen aikavälin välineeseen yhteishankintojen edistämiseksi. Yhteishankintoja käsittelevän työryhmän työn pohjalta väline voi auttaa jäsentämään ja koordinoimaan kiireellisesti tarvittavien puolustustuotteiden tämänhetkistä kysyntää ja ehkäisemään syrjäytysvaikutuksia.

1.6 ETSK suhtautuu myönteisesti myös ilmoitukseen Euroopan puolustusalan investointiohjelmasta yhteisesti kehitettyjä puolustushankkeita varten ja kannustaa komissiota esittämään pikaisesti kunnianhimoisen ehdotuksen, jossa mennään mahdollista alv-vapautusta pidemmälle ja johon sisältyy vahvoja toimenpiteitä, joilla autetaan teollisuutta mukautumaan uusiin strategisiin haasteisiin. Euroopan unionin on kehitettävä investointialoitteita, jotka mahdollistavat teollisen yhteistyön startup-yritysten ja pk-yritysten kautta (EU:n pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen mukaisesti), ja hyödynnettävä täysimääräisesti puolustusalan erittäin ammattitaitoista työvoimaa ja samalla kehitettävä ja luotava uutta osaamista kansallisten teollisuudenalojen yhteistyön mahdollistavien erityisten t&k-ohjelmien ja eurooppalaisten hankkeiden avulla.

1.7 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ilmoitukseen kriittisiä raaka-aineita koskevan aloitteen ja siihen liittyvien lainsäädäntötoimenpiteiden esittämisestä EU:n selviytymiskyvyn ja toimitusvarmuuden vahvistamiseksi kriittisten raaka-aineiden osalta. ETSK katsoo, että tässä aloitteessa on otettava huomioon puolustusalan strateginen merkitys.

1.8 Yhteisen puolustuspolitiikan yhdentäminen mahdollistaisi entistä itsenäisemmän teollisen innovoinnin, enemmän teknologian heijastusvaikutuksia sotilas- ja siviilialojen välillä sekä tehokkaamman ja riippumattoman puolustuksen ja EU:n energiapolitiikan.

1.9 ETSK toteaa, että on tärkeää luoda vahvat kyberturvallisuuden alan yhteydet, joiden avulla voidaan vastata uusiin hybridisodankäynnin muotoihin. Kun otetaan huomioon niiden rooli uuden hybridisodankäynnin torjunnassa, tämän olisi oltava keskeinen painopiste tulevilla kyberturvallisuusinvestoinneilla.

1.10 ETSK katsoo, että yhteisessä tiedonannossa ei anneta riittävää strategista ohjausta Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan kehittämiseksi edelleen. Euroopan solidaarisuuskehystä uhkaaviin uusiin turvallisuushaasteisiin vastaamiseksi tarvitaan kattava eurooppalainen puolustusteollisuusstrategia, jossa kaikki teollisuuspoliittiset toimenpiteet sovitetaan yhteen Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan suorituskyvyn vahvistamiseksi sen ydintoimintojen osalta. Tässä suhteessa yhteinen tiedonanto on vain yksi askel oikeaan suuntaan.

1.11 ETSK suositaa, että perustetaan Euroopan parlamentin poliittisen valvonnan alainen tieteellinen komitea tai virasto, joka seuraa ja arvioi jatkuvasti puolustusalan investointien keskeisiä näkökohtia ja antaa ohjeita taloudellisten ja sotilaallisten resurssien tehokkaaseen kohdentamiseen. Tulokset ja suositukset olisi asetettava kunkin jäsenvaltion saataville.

1.12 ETSK katsoo, että Euroopan puolustusala voi kannustaa synergiaan ja yhteistyöhön monien talouden alojen, toimijoiden ja sidosryhmien välillä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä pk-yrityksiin eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen mukaisesti.

2. Taustaa

2.1 Versailles'ssa maaliskuussa 2022 kokoontuneet EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet ilmaisivat sitoutumisensa Euroopan puolustusvalmiuksien vahvistamiseen Venäjän Ukrainaa vastaan toteuttaman sotilaallisen hyökkäyksen vuoksi. He sitoutuivat 1) lisäämään puolustusmenoja, 2) tehostamaan yhteistyötä yhteisillä hankkeilla, 3) korjaamaan puutteita ja saavuttamaan voimavaroja koskevat tavoitteet, 4) edistämään innovointia muun muassa siviili- ja sotilasalan synergioiden avulla ja 5) vahvistamaan ja kehittämään puolustusteollisuutta, myös pk-yrityksiä.

2.2 EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet myös pyysivät Euroopan komissiota yhteistyössä Euroopan puolustusviraston kanssa "esittämään toukokuun puoliväliin mennessä analyysin puolustusalan investointivajeista ja tekemään kaikki tarvittavat aloitteet Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi".

2.3 Vastauksena tähän pyyntöön Euroopan komissio ja Euroopan puolustusviraston johtajana toimiva korkea edustaja esittivät Eurooppa-neuvostolle joukon toimia ja suosituksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltioiden ilmoittamat puolustusmenojen lisäykset eivät johda Euroopan puolustussektorin pirstoutumiseen entisestään ja että ne vahvistavat EU:n puolustuksen teollista ja teknologista perustaa. Näihin suosituksiin sisältyy erityisesti toimenpiteitä, joilla edistetään yhteisiä hankintoja, parannetaan puolustusalan suunnittelua ja kasvatetaan tuotantovalmiuksia. Lisäksi viitataan erityisesti puolustusalan rahoitusmahdollisuuksien parantamiseen.

2.4 Yhteisen tiedonannon suositukset perustuvat nykyisten investointi- ja voimavaravajeiden arviointiin. Vaikka Euroopan puolustusmenot kasvoivat vuonna 2020, ainoastaan 11 prosenttia investoinneista käytettiin yhteistoiminnallisesti – mikä on paljon vähemmän kuin pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) puitteissa asetettu 35 prosentin tavoite, josta jäsenvaltiot ovat sopineet Euroopan puolustusviraston puitteissa – verrattuna kansallisella tasolla käytettyyn 89 prosenttiin. On syytä huomata, että EU:n jäsenvaltiot kohtaavat erilaisia riskejä ja niillä on erilaiset valmiudet reagoida sotilaallisiin tai muihin kriiseihin, jotka edellyttävät eriytettyjä puolustusresursseja.

2.5 Lisäksi jäsenvaltioiden yhteenlaskettujen puolustusalan tutkimus- ja teknologiamenojen (T&T-menot) (2,5 miljardia euroa) osuus on ainoastaan 1,2 prosenttia niiden kaikista puolustusmenoista, mikä on huomattavasti vähemmän kuin Euroopan puolustusviraston puitteissa sovittu 2 prosentin tavoite, joka on asetettu sitovammin PRY:n puitteissa.

2.6 Euroopan puolustusosalalla on lisäksi edelleen merkittäviä tehottomuuksia: vähäiset mittakaavaedut, markkinoiden ja tuotannon pirstaleisuus, päällekkäisyydet sekä samanlaisten puolustusjärjestelmien moninkertaistuminen jne. Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön puute heikentää teollisia ja teknologisia valmiuksia, joita tarvitaan EU:n puolustusvalmiuden säilyttämiseksi ja sen nykyisten ja tulevien turvallisuustarpeiden täyttämiseksi.

3. Yleiset huomiot

3.1 Puolustusalaan tehtävillä investoinneilla tulisi olla ennalta ehkäisevä rooli, ja niiden olisi toimittava pelotteena ja vakauttavana tekijänä tarkoituksena lisätä turvallisuutta ja vähentää konfliktiriskejä sen sijaan, että kannustettaisiin uuteen kilpavarusteluun ja lisättäisiin uusien konfliktien todennäköisyyttä, olipa kyse sitten alueellisista tai globaaleista konflikteista.

3.2 Diplomatian olisi ihannetapauksessa aina oltava etusijalla konfliktien ehkäisemisessä ja ratkaisemisessa. Sotilaallisen voiman käytön olisi säilyttävä viimesijaisena pelotevälineenä, johon turvaudutaan viimeisenä keinona. Kehitysnäkymiä ja taloudellista hyvinvointia tulisi käyttää rauhaa, demokratiaa, solidaarisuutta ja vakautta koskevien eurooppalaisten arvojen puolustamiseksi ennen ryhtymistä minkäänlaisiin sotilaallisiin toimiin. ETSK kannattaa kaikkia kansainvälisiä pyrkimyksiä löytää rauhanomaiset, oikeudenmukaiset ja konkreettiset ratkaisut konflikteihin, kiistoihin ja/tai laittomiin toimiin (hyökkäys, miehitys, valtion suvereniteettiin kohdistuvat uhkailut, pelottelu) YK:n peruskirjassa vahvistettujen ehtojen ja Euroopan neuvoston antaman päätöslauselman puitteissa (esimerkkeinä tilanteet Ukrainassa, Kyproksessa, Länsi-Balkanilla ja muualla maailmassa).

3.3 ETSK on vakuuttunut EU:n ja Naton välisen tiiviin koordinoinnin tarpeesta. Kummallakin organisaatiolla on omat erityiset työkalunsa ja vahvuutensa, joita on käytettävä toisiaan täydentäen Euroopan turvallisuuden takaamista koskevan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

3.4 ETSK pahoittelee, että puolustusalanalla vuosia jatkuneen merkittävän investointivajeen seurauksena EU kärsii nyt tuotanto- ja voimavaravajeista. Komitea toteaa myös, että Euroopan puolustusalan teollinen ja teknologinen perusta on nykyisin mitoitettu rauhanajan operaatioita (toisin sanoen alhaista tuotantotahtia) varten, ja ehdottaa toimenpiteitä, joiden avulla puolustusalan teollinen ja teknologinen perusta kykenee vastaamaan Ukrainaa vastaan käytävän sodan aiheuttamaan kysynnän äkilliseen kasvuun.

3.5 ETSK kannattaa yhteisessä tiedonannossa jäsenvaltioille suunnattua kehotusta tehdä tarvittavat puolustustarvike- ja -materiaalihankinnat yhdessä. Järjestämällä kiireesti tarvittavien tuotteiden yhteishankintoja saataisiin enemmän vastinetta rahalle, parannettaisiin yhteentoimivuutta ja välttyttäisiin siltä, että haavoittuvimmassa asemassa olevat jäsenvaltiot eivät saisi tarvitsemaansa, koska puolustusteollisuuden kohdistuu ristiriitaisia vaatimuksia eikä teollisuus pysty vastaamaan kysynnän äkilliseen kasvuun lyhyellä aikavälillä.

3.6 ETSK kannattaa myös ehdotusta kannustaa yhteistoiminnallisiin hankintoihin EU:n talousarvion kautta sellaisen erityisen lyhyen aikavälin välineen avulla, jonka tarjoaman EU-tason taloudellisen tuen on määrä edistää jäsenvaltioiden yhteistyöhön perustuvia puolustusalan hankintoja ja vahvistaa Euroopan puolustusalan teollista ja teknologista perustaa samalla, kun varmistetaan eurooppalaisten asevoimien toimintakyky, toimitusvarmuus ja parempi yhteentoimivuus.

3.7 ETSK odottaa myös kiinnostuneena ehdotusta Euroopan puolustusalan investointiohjelmasta. Samalla komitea pohtii, riittääkö se kannustamaan yhteisesti kehitettyjen hankkeiden yhteishankintaan alv-vapautuksen avulla. On mahdollistettava se, että Euroopan puolustusalan teollinen ja teknologinen perusta kykenee tukemaan eurooppalaisia asevoimia myös pitkäkestoisten ja laajamittaisten konfliktien aikana. Tämä edellyttäisi erilaisten teollisuuspolitiikan välineiden järjestelmällistä käyttöä toimitusketjujen vahvistamiseksi, osaamisen edistämiseksi, strategisten varastojen perustamiseksi jne. Euroopan puolustusalan investointiohjelmassa olisi siksi noudatettava kokonaisvaltaista lähestymistapaa Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan tarvittavan muutoksen tukemiseksi.

3.8 Samanaikaisesti yhteinen tiedonanto ei ole tavoitteiltaan riittävän kunnianhimoinen muiden aloitteiden, kuten Euroopan puolustusrahaston, osalta. ETSK suosittaa, että nykyisen monivuotisen rahoituskehysten joustavuutta hyödynnetään puolustusrahaston määrärahojen lisäämiseksi merkittävästi tasolle, joka vastaa jäsenvaltioiden puolustusmenojen ilmoitettua lisäystä. Tämä on tarpeen, jotta voidaan varmistaa puolustusrahaston vipuvaikutus ja sen yhteistyöhön kannustamisen vaikutus. Euroopan puolustusrahastolla on tarkoitus olla keskeinen rooli Euroopan puolustusjärjestelmien hajanaisuuden poistamisessa ja puolustusalan investointivajeen pienentämisessä. ETSK katsoo, että puolustusrahasto voisi mahdollisesti täyttää tämän tehtävän, jos jäsenvaltiot parantavat merkittävästi yhteistyötään. Puolustusrahastoa olisi arvioitava säännöllisesti ja sitä olisi vahvistettava, jos se edistää tehokkaasti Euroopan puolustusmenojen yhteentoimivuutta ja tehokkuutta. Eurooppalainen lisäarvo on erittäin tärkeää tämän välineen perustelemiseksi. Lisäksi ETSK ehdottaa asetettavaksi prioriteetiksi sen, että Euroopan puolustusrahastosta tehdään strategisempi (määrittämällä rajallinen määrä asianmukaisesti rahoitettavia lippulaivahankkeita), reaktiivisempi (esim. tekemällä lisäys pk-yrityksiä ja murroksellisia teknologioita koskevaan budjettikohtaan, järjestämällä avoimia ehdotuspyyntöjä innovatiivisiin ideoihin reagoimalla nopeuttamiseksi, määrittelemällä kiireellisille hankkeille nopeutettuja menettelyjä) ja tehokkaampi (esim. optimoimalla puolustukseen liittyvät siirrot puolustusrahaston hankkeita varten, yhdenmukaistamalla teollis- ja tekijänoikeuskehys, määrittelemällä kestäviä ratkaisuja turvallisuusluokiteltujen tietojen käsittelyä varten).

3.9 Lisäksi ETSK katsoo, että kokonaisvaltainen ja strateginen raaka-aineita ja kriittisiä raaka-aineita koskeva toimintapolitiikka on nyt ratkaisevan tärkeä, jotta voidaan vähentää Euroopan strategista riippuvuutta autokraattisista hallinnoista. ETSK:n mielestä tämän strategian olisi perustuttava kolmeen pilariin: 1) (kriittisten) raaka-aineiden vapaa ja avoin maailmanlaajuinen saatavuus, 2) eurooppalaisten/kotimaisten (kriittisten) raaka-aineiden hyödyntämisen ja jalostamisen sekä niitä koskevien verokannustimien ja varastointialoitteiden vahvistaminen, 3) (kriittisten) raaka-aineiden kierrätys sekä kiertotalouden perusedellytysten parantaminen.

3.10 ETSK katsoo, että Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan ensisijaisena tehtävänä on tukea eurooppalaisia asevoimia niiden tehtävien hoitamisessa. Tätä silmällä pitäen ETSK on vakuuttunut siitä, että Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan on kyettävä hoitamaan neljä keskeistä tehtävää: 1) toimittaa kaikkina aikoina ja kaikissa olosuhteissa tarvittavat puolustustarvikkeet ja niihin liittyvät palvelut, 2) parantaa keskeisiä puolustusteknologioita ja niiden sovelluksia sekä kehittää näistä uusia, parannettuja versioita ja seuraavia sukupolvivia, 3) reagoida kilpailijoiden ja mahdollisten vastustajien uusiin kehkeytyviin teknologisiin suuntauksiin ja läpimurtoihin ja 4) haastaa kilpailijat ja mahdolliset vastustajat kehittämällä innovatiivisia konsepteja, murroksellisia teknologioita ja täysin uusia sovelluksia. Yhteisen tiedonannon lähtökohdaksi ottaen komission ja jäsenvaltioiden olisi kiireellisesti kehitettävä kattava puolustusteollisuusstrategia, jolla pyritään parantamaan Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan suorituskykyä näissä ydintoiminnoissa.

4. Erityiset huomiot

4.1 ETSK myös toteaa, että on tärkeää luoda vahvat kyberturvallisuuden alan yhteydet, joiden avulla voidaan vastata uusiin hybridisodankäynnin muotoihin, kuten kyberhyökkäyksiin ja digitaalisiin väärinkäyttöihin viimeaikaisissa kansainvälisen tason ei-sotilaallisissa tai sotilaallisissa konflikteissa. Siksi olisi keskityttävä erityisesti kyberturvallisuusinvestointeihin, sillä ala on kasvanut nopeasti viime vuosikymmenen aikana ja näyttää saavan aikaan nopeita muutoksia kansainvälisissä ja sisäisissä asioissa sekä poliittisissa näkökohdissa.

4.2 ETSK tähdentää, että Euroopan unionin on kehitettävä investointialoitteita, jotka mahdollistavat teollisen yhteistyön startup-yritysten ja pk-yritysten kautta, ja hyödynnettävä täysimääräisesti erittäin ammattitaitoista puolustusalan työvoimaa ja samalla kehitettävä ja luotava uutta osaamista eurooppalaisten yhteistyöohjelmien avulla.

4.3 ETSK toistaa ehdotuksensa perustaa pk-yrityksille ja startup-yrityksille tarkoitettu keskitetty verkkoasiointipiste, verkossa toimiva "EU:n pk-yrityspiste", joka tarjoaa mahdollisuuden syöttää ennalta määriteltyjä tietoja ja saada vastineeksi räätälöityjä tietoja parhaiten soveltuvista EU:n ohjelmista, jotka voivat tarjota tukea.

4.4 Kriittisiä teknologioita ja teollisia valmiuksia tukevien toimenpiteiden osalta kriittisten riippuvuuksien vähentäminen puolustusalan arvoketjuissa on edelleen ratkaisevan tärkeää. Tämä ulottuu kriittisten raaka-aineiden saatavuudesta kriittisten komponenttien, osajärjestelmien jne. tarjontaan. Se käsittää myös teollisuuden toimitusketjun rahoituksellisen ja taloudellisen vakauden sekä riittävien taitojen saatavuuden nykyisten ja tulevien vaatimusten täyttämiseksi valmiuksien ja teknologioiden osalta. ETSK korostaa myös näkemyksiään ja suosituksiaan, jotka se on jo esittänyt lausunnossaan "Turvallisuus- ja puolustusteknologioita koskeva etenemissuunnitelma" (CCMI/189).

4.5 Uuden puolustusalan investointimallin suunnittelussa Euroopassa olisi myös otettava huomioon sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät kriteerit, jotta voidaan täyttää tarve nivoa luotettavat ja siirrettävät välineet tehokkaasti vihreän kehityksen ohjelman ja kestävä kehityksen tavoitteisiin ja siten vastata EU:n tärkeimpiin painopisteisiin ja riskeihin, kuten kiertotalouteen, pelastuspalveluun, luonnonkatastrofeihin, hätätilanteiden hallintaan ja merillä tapahtuviin terroritekoihin. Kriisinhallinta ja ilmastokriisiin liittyvät ilmiöt edellyttävät välittömiä täydentäviä toimia ja nykyaikaisia välineitä. EU:n pelastuspalveluasioden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosaston kanssa olisi keskusteltava erillisestä yhteistyöjärjestelystä.

Bryssel 14. joulukuuta 2022.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG*